

STORTINGET

Innst. 364 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 75 L (2023–2024)

Innstilling fra finanskomiteen om Lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven)

Til Stortinget

1. Sammendrag

Finansdepartementet fremmer i proposisjonen forslag til ny lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven). Formålet med lovforslaget er å legge til rette for gode rammer for Finanstilsynets virksomhet, blant annet sett hen til at det har skjedd vesentlige endringer over tid som har betydning for Finanstilsynet. Dette gjelder både omfanget av virksomheten og regelverket som tilsynet forvalter, og at tilsynspraksis og tilsynsvirkemidlene har endret seg over tid. Lovforslaget vil erstatte den gjeldende finansstilsynsloven, lov 7. desember 1956 nr. 1, som foreslås opphevet. Lovforslaget følger opp Finanstilsynslovutvalgets utredning i NOU 2023:6 Finanstilsynet i en ny tid – ny lov om Finanstilsynet.

Finansdepartementet foreslår at tilsynet på finansmarkedsområdet fortsatt skal føres av Finanstilsynet og reguleres i samme lov på tvers av foretakstyper og markeder. Det foreslås også at en ny lov slår fast at formålet med virksomheten, som er å bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder, tas inn i en egen bestemmelse.

Det legges i proposisjonen opp til å videreføre Finanstilsynets oppgaver som krisehåndteringsmyndighet, samt å videreføre gjeldende ansvarsfordeling for makroovervåkingen mellom departementet, Norges Bank og Finanstilsynet. Tilsvarende legges det heller

ikke opp til å gjøre endringer i gjeldende ansvarsdeling på forbrukervernområdet, hvor Finanstilsynet, på sitt område etter lovforslaget skal se til at forbrukernes interesser og rettigheter ivaretas av foretakene under tilsyn.

Finansdepartementet foreslår at Finanstilsynet, som den klare hovedregel, ikke skal kunne instrueres om behandlingen av enkeltsaker. For Finanstilsynets oppgaver og kompetanse som krisehåndteringsmyndighet foreslås det imidlertid å videreføre departementets ordinære instruksjonsadgang. Selv om forslaget om å begrense departementets instruksjonsadgang i enkeltsaker er ny i forhold til gjeldende rett, har Finanstilsynet lenge operert med en stor grad av faktisk uavhengighet i enkeltsaker og departementet har ikke instruert tilsynet om utfallet i enkeltsaker. Bakgrunnen for forslaget er dels at det er Finanstilsynet som har spesialistkompetanse og er nærmest til å vurdere tilsynsmessige hensyn, noe som kan styrke tilliten til avgjørelsene som treffes, og dels at føringer i EU/EØS-retten og internasjonale anbefalinger taler for økt uavhengighet for tilsynet. Finansdepartementet foreslår imidlertid at i enkeltsaker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning, skal instruksjonsadgangen beholdes. Adgangen til å gi generelle instruksjoner foreslås det ingen endringer i, og denne videreføres.

Klager på Finanstilsynets vedtak behandles i dag dels av departementet og dels av en klagenemnd på revisor-, regnskapsfører og inkassoområdet. Det vil etter departementets vurdering harmonere dårlig med begrensningene i instruksjonsadgangen i enkeltsaker dersom departementet skulle kunne overprøve Finanstilsynets vedtak i en klagerunde. Det foreslås derfor at det etableres en klagenemnd som skal behandle de aller fleste klagen på Finanstilsynets vedtak (Finanstilsyns-

klagenemnda). Det foreslås at nemndas utgifter inngår i utlikningsordningen. Vedtak etter gjeldsinformasjonsloven skal, som i dag, behandles av Barne- og familiedepartementet, og vedtak Finanstilsynet fatter som krisehåndteringsmyndighet skal fortsatt behandles av Finansdepartementet. Det foreslås for øvrig at nærmere regler om nemndas sammensetning og virksomhet, saksbehandling, sekretariat osv. kan fastsettes i forskrift.

Departementet foreslår at Finanstilsynet ledes av en direktør som har det overordnede ansvaret for virksomheten, men at det også skal være et styre. Styret skal ha ansvaret for den delen av virksomheten hvor departementets instruksjonsadgang som hovedregel er begrenset etter lovforslaget. Forslaget innebærer at styret skal behandle og avgjøre enkeltsaker på tilsyns- og forvaltningsområdet.

I proposisjonen foreslås det å videreføre hovedinnholdet i en rekke av de gjeldende bestemmelsene i dagens finanstilsynslov. Dette gjelder reglene om gjennomføring av tilsyn (regler om foretakenes opplysnings- og rapporteringsplikt overfor Finanstilsynet og tilsynets bevissikring) og reglene om tilsynets virkemidler (pålegg, stans av ulovlig virksomhet, tvangsmulkt, innkalling av styrende organer, anmeldelse og utkontraktering). Videre gjelder det regler om at styremedlemmer og ansatte ikke kan være ansatt i eller ha lønnet arbeid i, eller være med i styre, representantskap eller lignende, i foretak som er under tilsyn. Begrensningene i styremedlemmers og ansattes egenhandel i finansielle instrumenter foreslås også i hovedsak videreført. Det samme gjelder krav om melding fra styremedlemmer og ansatte om eventuelle låne- og kausjonsavtaler inngått med foretak under tilsyn. Taushetsplikten for styremedlemmer og ansatte foreslås videreført, samt en adgang til å straffsanksjonere brudd på nærmere angitte bestemmelser i, eller gitt i medhold av, loven.

Bakgrunn for lovforslaget (kapittel 2), formål (3), Finanstilsynets oppgaver (4), gjennomføring av tilsyn (5), instruksjonsmyndighet (6), klager over Finanstilsynets oppgaver (7), organisering av Finanstilsynet (8), rapportering og åpenhet (9), utlikning av utgifter (10), andre spørsmål (11), økonomiske og administrative konsekvenser (12) samt merknader til de enkelte bestemmelsene (13) er nærmere omtalt i proposisjonen.

2. Komiteens merknader

2.1 Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eigil Knutsen, lederen Tuva Moflag, Tellef Inge Mørland, Nils Kristen Sandtrøen, Maria Aasen-Svensrud og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby

Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Ole André Myhrvold og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at regjeringen i Prop. 75 L (2023–2024) har fulgt opp Finanstilsynslovutvalgets utredning i NOU 2023:6, og fremmet forslag til lov om Finanstilsynet (finanstilsynsloven). Komiteen har i den forbindelse gjennomført skriftlig høring, der det kom inn fire høringsinnspill, fra Finans Norge, Forbrukerrådet, Huseierne og Norges Eieningsmeqlerforbund.

Komiteen merker seg at den gjeldende finanstilsynsloven er fra 1956, og at det har skjedd en betydelig utvikling på feltet siden den gang, og ser derfor positivt på at man får på plass en ny og oppdatert lovgivning for Finanstilsynet.

2.2 Formål

Komiteen støtter at Finanstilsynets formål lovfestes i en formålsbestemmelse, og at tilsynets formål skal være å bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder.

Komiteens medlem fra Venstre støtter at det skal være en egen formålsbestemmelse i ny finanstilsynslov, og at hovedformålet er at Finanstilsynet skal bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder. Dette medlem deler videre departementets vurdering av at en slik formålsbestemmelse ikke skal være for detaljert og kunne stå seg over tid. Dette medlem støtter således departementets forslag til § 1-1. Dette medlem er imidlertid også enig med utvalget om at tilsynsvirksomheten skal være risikobasert og rettes inn mot de områdene hvor det er høy potensiell risiko eller store potensielle skadevirkninger. Samtidig deler dette medlem Advokatforeningens syn på at tilsynsvirksomheten må være proporsjonal og at en slik presisering av tilsynsvirksomheten lovfestes som en del av formålsparagrafen, og som et nytt annet ledd i § 1-1. Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag.

«I forslag til lov om Finanstilsynet (finanstilsynsloven) gjøres følgende endring:

§ 1-1 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Tilsynsvirksomheten skal være risikobasert og proporsjonal.»

2.3 Finanstilsynets oppgaver

Komiteen anser at Finanstilsynet har som sin kjerneoppgave å føre tilsyn med enkeltforetak, og at regelverksutvikling primært bør ligge til det politiske nivået, herunder Finansdepartementet. Der det måtte være eventuelle uklarheter om hvorvidt ansvaret tilligger Finanstilsynet eller Finansdepartementet, legger komiteen til grunn at Finansdepartementet sørger for en prosess som klargjør dette.

Komiteen merker seg at flere av høringsinstansene har vært opptatt av hvordan man kan styrke forbrukernes interesser og posisjon i finansmarkedene, noe også Stortinget ga uttrykk for i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2024. Komiteen vil derfor understreke at dette er et viktig hensyn også Finanstilsynet må bidra til å sørge for at blir ivaretatt, som en del av tilsynets arbeid.

I forbindelse med Finansmarkedsmeldingen for 2024, er også konkurransen i bankmarkedet og mulige virkemidler for å øke denne grundig omtalt. Komiteen legger derfor til grunn at regjeringen vil følge opp hensiktsmessige tiltak for å styrke forbrukernes posisjon i finansmarkedet på en egnet måte fremover, i tråd med Stortingets intensjoner på feltet.

Når det ellers gjelder anmodningsvedtaket fra statsbudsjettet for 2024 om å «utrede hvordan Finanstilsynet kan styrke forbrukernes posisjon i finansmarkedet, herunder om tilsynet med forbrukernes rettigheter i finansmarkedet bør samles i Finanstilsynet», vil komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, merke seg departementets vurdering i proposisjonens punkt 4.2.5, der man viser til at Finanstilsynet i sin utredning har pekt på andre tiltak som kan være bedre egnet til å styrke forbrukernes posisjon.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at dette anmodningsvedtaket er omtalt og fulgt opp i Prop. 75 L (2023–2024) punkt 4.2.4 Utredning av forbrukervern i finansmarkedene. Det vises der til at verken Finanstilsynet eller Forbrukertilsynet anbefaler å gjøre endringer i gjeldende arbeidsdeling, og at begge tilsynene vurderer at dagens delte løsning fungerer godt.

Det vises i dette punktet også til at Forbrukertilsynet gjennom sitt tilsyn med alle forbrukerbransjer, innehar en spesialkompetanse som Finanstilsynet per i dag ikke besitter. Videre pekes det på at overlappende tilsyn også finnes på andre rettsområder, samt at den norske ansvarsfordelingen mellom finanstilsynsmyndigheten og forbrukertilsynsmyndigheten langt på vei er den samme som i våre nordiske naboland.

Dette flertallet støtter på denne bakgrunn at man ikke går videre med et arbeid med å samle forbru-

kernes rettigheter i finansmarkedet under Finanstilsynet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt støtter ikke regjeringens forslag til § 1-3 annet ledd. Disse medlemmer viser til høringsinnspillet fra Forbrukerrådet, der det framkommer at det fortsatt er vanskelig å få klarhet i hvordan ansvaret for tilsyn med finansbransjens markedsatferd er fordelt mellom Finanstilsynet og Forbrukertilsynet. Disse medlemmer mener at annet ledd i § 1-3 Tilsyn med foretak og markeder bør endres i tråd med Forbrukerrådets innspill, for å presisere at Finanstilsynet ikke bare skal se til, men føre tilsyn med at foretakene ivaretar forbrukernes interesser og rettigheter. Disse medlemmer viser til at Forbrukerrådet mener at Finanstilsynets ansvar for dette må presiseres i loven, og at det er viktig for å sikre at produktene som tilbys forbrukere, er transparente og lovlig utformet.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I lov om Finanstilsynet (finanstilsyneloven) skal § 1-3 annet ledd lyde:

(2) Finanstilsynet skal føre tilsyn med at foretakene ivaretar forbrukernes interesser og rettigheter.»

Komiteens medlem fra Venstre er i likhet med Finans Norge opptatt av at Finanstilsynets ansvar for tilsyn med enkeltforetak og markeder bør få en klarere regulatorisk forankring og prioritering fremfor andre oppgaver, som for eksempel regelverksutvikling og makroovervåking. Dette medlem mener også at det er Finansdepartementet som bør være makrotilsynsmyndighet for å sikre en helhetlig vurdering av ulike politikkområder og en koordinert fastsettelse av krav til finansforetakene. En slik organisering vil også sikre vektlegging av jevne konkurransevilkår samt hensynet til demokratisk legitimitet. Dette medlem er videre enig i Finans Norges vurderinger av at en noe økt uavhengighet for Finanstilsynet ikke må svekke Finansdepartementets koordineringsrolle.

Når det gjelder Finanstilsynets rolle i EØS-arbeidet og annet internasjonalt arbeid m.m., viser dette medlem til at det i Finanstilsynslovutvalgets mandat står at utvalget

«skal gjennomgå den eksisterende arbeidsdelingen og arbeidsformen mellom departement og tilsyn, og hvordan dette er nedfelt i lovverket i dag. Utvalget skal drøfte arbeidsdelingen og arbeidsformen, herunder vurdere alternative måter å innrette arbeidet på og hvordan tilsynets forvaltnings- og utredningsoppgaver bør fremgå av loven.»

Dette medlem beklager at utvalget i for liten grad har fulgt opp dette. Dette medlem er i likhet

med bl.a. Finans Norge og Finansieringsselskapenes Forening bekymret over utviklingen, der en stadig større del av regelverksutredningen innen finansmarkedsområdet er gitt i oppdrag til Finanstilsynet, fremfor å oppnevne lovutvalg, nedsette arbeidsgrupper eller aller helst utføre utredningene selv.

Dette medlem mener at denne utviklingen reiser flere prinsipielle problemstillinger, bl.a. knyttet til sammenblanding av roller når Finanstilsynet både skal utrede, foreslå, forvalte og sanksjonere det samme regelverket. Dette medlem peker i likhet med Finans Norge på at Regelrådets gjennomgang viser at Finanstilsynet har en nokså mangelfull oppfølging av utredningsinstruksen, spesielt sett i lys av at EU-regelverket for finansnæringen nå samlet utgjør om lag 15 000 sider.

Dette medlem mener videre at det må kunne stilles spørsmål om kostnadsdekning når utredningsoppdragene gis i et så stort omfang til et underliggende forvaltningsorgan, samtidig som alle utgifter finansieres av foretakene under tilsyn gjennom ulike gebyr. Dette medlem mener det blir for enkelt når departementet avfeier denne prinsipielle bekymringen med en enkel og ubegrunnet setning om at «etter departementets syn er det ikke noen motsetning i at Finanstilsynet driver med både regelverksutvikling og tilsyn». Dette medlem mener prinsipielt at lov- og forskriftsforberedende arbeid bør utføres i departementet eller i arbeidsgrupper og utvalg nedsatt av departementet og finansieres over offentlige budsjetter.

2.4 Gjennomføring av tilsyn

Komiteen viser til proposisjonens kapittel 5 om gjennomføring av tilsyn.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at forslag til lovregulering om opplysningsplikt i forbindelse med tilsyn i realiteten utvider opplysningsplikten, ved at ordlyden er foreslått endret fra

«Foretaket plikter når som helst å gi alle opplysninger som tilsynet måtte kreve og å la tilsynet få innsyn i og i tilfelle få utlevert til kontroll foretakets protokoller, registrerte regnskapsopplysninger, regnskapsmateriale, bøker, dokumenter, datamaskiner eller annet teknisk hjelpemiddel og materiale som er tilgjengelig ved bruk av slikt hjelpemiddel samt beholdninger av enhver art.» (dagens lov § 3 annet ledd)

til forslag til ny § 3-1 første ledd:

«Foretak under tilsyn plikter å gi alle opplysninger som Finanstilsynet krever, og skal utlevere dokumentasjon og opplysninger på den måten Finanstilsynet fastsetter.»

Dette medlem mener det er både spesielt og vidtgående å lovfeste at foretak skal utlevere «dokumentasjon og opplysninger på den måten Finanstilsynet

fastsetter». Selv om departementet i lovproposisjonen «legger [...] til grunn at Finanstilsynet vil praktisere bestemmelsen på en måte som hensyntar kost-/nyttevurderinger» kan en slik lovpresisering som er foreslått, forstås som at Finanstilsynet har frie hjemler til å kreve at opplysninger gis i bestemte format, bestemte uttrekk, bestemte funksjonaliteter mv. Det er videre ikke avgrenset at det gjelder opplysninger som de ulike selskapene faktisk besitter. Dette medlem vil videre vise til Prop. 57 L (2023–2024) Endringer i regnskapsloven mv. (bærekraftsrapportering), som nylig er behandlet i finanskomiteen. Her legges det opp til en rekke nye rapporteringskrav som Finanstilsynet skal føre tilsyn med, men som det kan være svært vanskelig og/eller krevende å innhente relevante data fra.

Dette medlem deler for øvrig Advokatforeningens vurderinger av forslaget til ny § 3-1 første ledd og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I forslag til lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven) gjøres følgende endring:

§ 3-1 første ledd skal lyde:

(1) Foretaket plikter å gi alle opplysninger som tilsynet krever, og utlevere dokumentasjon og opplysninger som foretaket besitter på den måten Finanstilsynet fastsetter. Krav om utlevering i formater, sammenstillinger og liknende som foretakets egne systemer ikke støtter, og som ikke er påkrevet etter annet regelverk, er å anse som enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2. Slike vedtak kan påklages etter forvaltningsloven kapittel VI.»

Når det gjelder Finanstilsynets virkemidler, viser dette medlem til at utvalget understreket at foretakenes behov for rettssikkerhet forutsetter en tilsynspraksis som er forutberegnelig, transparent og i samsvar med gjeldende rett, og videre at utvalget mener det er et økt behov for informasjon om hvilke vurderinger Finanstilsynet legger til grunn i sin oppfølging på tilsynsområdet. Dette medlem vil i likhet med Advokatforeningens høringsuttalelse understreke viktigheten av at Finanstilsynet både utarbeider veiledninger av egne tiltak, også på forespørsel, slik at foretakene innen rimelige grenser har mulighet til å innrette seg etter de forventninger Finanstilsynet har. Dette medlem er også enig med Finans Norge i at utvalget burde foretatt en nærmere drøftelse og problematisering av flere sider ved dagens tilsynsutøvelse, virkemiddelbruk og regelverksarbeid, og at rammene for Finanstilsynets veiledningsplikt burde fremgå av ny finansstilsynslov, f.eks. under kapittel 6, og ikke begrenses til forvaltningsloven § 11, slik departementet legger til grunn.

På generelt grunnlag mener dette medlem at Finanstilsynet har et forbedringspotensial når det gjelder rollen som veileder, og viser i den forbindelse til den svenske Finansinspektionen som eksempel til etterfølgelse.

2.5 Instruksjonsmyndighet

Komiteen vil understreke den uavhengige rollen som Finanstilsynet har i behandlingen av enkeltsaker. Komiteen er samtidig enig i vurderingen og forslaget om at man i særskilte tilfeller av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning skal beholde en instruksjonsadgang. Denne instruksjonsadgangen gjelder også i forbindelse med Finanstilsynet som krisehåndteringsmyndighet.

Komiteens medlem fra Venstre legger til grunn at Finanstilsynets operative virksomhet – tilsynsaktivitetene – skal være tilsynets suverene ansvar, og at kjernen i tilsynsaktiviteten er uavhengighet fra politiske myndigheter og politiske instruksjoner.

Dette medlem viser imidlertid til Finans Norges høringsuttalelse, hvor de skriver at:

«Finans Norge minner om at svært mye av tilsynsaktiviteten er relatert til EØS-regler, og dersom departementet ikke skal kunne utgjøre et korrektiv, så vil etter alt å dømme langt flere saker bli rettsliggjort og herunder fremlagt for ESA. Finans Norge kan vanskelig se at dette vil være hensiktsmessig, verken for næringen eller norske myndigheter. Vi støtter derfor utvalgets forslag om at departementets generelle adgang til å gi instruksjoner videreføres, slik at det blant annet kan gis klare føringer på hvordan lov og forskrifter skal forstås.

For de ulike foretakene under tilsyn ligger det dessuten et klart rettssikkerhetsaspekt i at departementet i kraft av sitt overordnede ansvar for finansreguleringen kan instruere Finanstilsynet i sin lovforståelse. Dette har også en konkurransemessig dimensjon ettersom tilsynets mandat som vertslandstilsyn ift. utenlandske foretaks virksomhet i det norske markedet er begrenset.»

Dette medlem er derfor enig med Finanstilsynslovutvalgets flertall om at instruksjonsmyndigheten bør beholdes i enkeltsaker som «påkrever vurdering av brede samfunnshensyn». Dette medlem deler også utvalgets vurdering av at den foreslåtte lovendringen innebærer at departementet fortsatt kan instruere Finanstilsynet i enkeltsaker som gjelder søknad om konsesjon mv. for banker, forsikringsforetak og infrastrukturforetak. Dette ut fra den betraktning at avgjørelsen i slike saker i noen grad kan gi rom for skjønn, foruten at eierskap over – og kontroll med – slik virksomhet kan berøre overordnede, samfunnsmessige interesser. Dette medlem viser videre til at både departementet og Finans Norge legger til grunn at dette er eksempler, og ikke en uttømmende liste av saker hvor departementet kan instruere Finanstilsynet.

Dette medlem mener imidlertid at dette bør framgå av loven slik Advokatforeningen har tatt til orde for, ved at det presiseres at det gjelder saker der beslutningsmyndighet er lagt til departementet. Dette medlem ser heller ikke at det er hensiktsmessig at det lovfestes at Finanstilsynet skal gis anledning til å uttale

seg. Som det framgår i merknader over, vil Finanstilsynets syn allerede være godt belyst gjennom økt åpenhet og veiledere av egne vedtak og pålegg.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I forslag til lov om Finanstilsynet (finanstilsynsloven) gjøres følgende endring:

§ 1-4 første ledd skal lyde:

(1) Finanstilsynet kan ikke instrueres om behandlingen av enkeltsaker, med unntak av saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning eller saker der beslutningsmyndighet er lagt til departementet.»

2.6 Klager over Finanstilsynets vedtak

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Rødt og Venstre, støtter at det opprettes en egen uavhengig klagenemnd for behandling av klager på Finanstilsynets vedtak, og flertallet forutsetter at man i den forbindelse både sørger for tilstrekkelig kompetanse i nemnda og en akseptabel saksbehandlingstid.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Venstre er enige med departementet i at det er lite aktuelt å begrense den forvaltningsrettslige adgangen til å påklage Finanstilsynets vedtak. Spørsmålet blir derfor om dagens praksis med klager skal rettes til departementet, eller om det skal – slik både departementet og utvalget foreslår – opprettes en egen uavhengig klagenemnd (Finanstilsynsklagenemnda), nærmere beskrevet i kapittel 5 i forslaget til ny lov. Disse medlemmer ser at det kan ha flere fordeler med en uavhengig klagenemnd, ikke minst ressursmessig i departementet slik at flere lov- og forskriftsutkast kan utarbeides her, jf. merknader over, men mener i likhet med Finans Norge, LO og Pensjonskasseforeningen at en fortsatt klageadgang til departementet gir en større mulighet for en bredere samfunnsmessig vurdering av vedtak enn det en ren faglig og uavhengig Finanstilsynsklagenemnd vil ha. Dessuten er det heller ikke sikkert at opprettelse av en slik Finanstilsynsklagenemnd verken frigjør ressurser i departementet eller bidrar til raskere klage- og saksbehandling, all den tid det legges opp til at avgjørelser som Finanstilsynsklagenemnda treffer, kan klages til departementet, jf. forslag til ny § 5-1 tredje ledd.

Disse medlemmer er spesielt skeptiske til departementets forslag om at den foreslåtte Finanstilsynsklagenemnda skal behandle flere saker enn det utvalget foreslo, nærmere bestemt klager over avslag om partsinnsyn og offentlig innsyn. Denne typen saker krever ytterligere tilleggskompetanse og ressurstilgang i et nytt organ, som allerede finnes og som er godt innarbeidet i departementet. Disse medlemmer viser videre til at

klageadgangen ikke er regulert i gjeldende lov om tilsynet med finansforetak mv., men er som hovedregel regulert etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI om klage og omgjøring.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I forslag til lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven) gjøres følgende endringer:

- 1) Kapittel 5 utgår
- 2) De foreslåtte kapitlene 6 og 7 blir hhv. kapittel 5 og 6
- 3) Foreslått § 6-1 og § 6-2, nå § 5-1 og § 5-2, skal lyde:

§ 5-1 Utgifter

(1) Finanstilsynets utgifter skal fordeles på de foretak som etter § 1-2 er under tilsyn, og på utstedere av omsettelige verdipapirer som er notert på regulert marked i EØS med Norge som hjemstat, i budsjettåret. Utgiftene fordeles på de ulike grupper av foretak basert på Finanstilsynets relative ressursbruk etter nærmere regler fastsatt i forskrift.

(2) Finanstilsynets utgifter til klagenemnd etter revisorloven § 15-1 tredje ledd, regnskapsførerloven § 7-1 tredje ledd og inkassoloven § 30 a tredje ledd skal utlikes på revisorer, revisjonsselskaper, regnskapsselskaper, statsautoriserte regnskapsførere og inkassoforetak.

(3) Departementet kan gi forskrift om den nærmere utgiftsfordelingen, herunder

- a. inndeling av grupper som nevnt i første ledd
- b. beregningsgrunnlaget for fordeling av utgiftene innen de ulike grupper av foretak, herunder tidspunktet for fastsettelse av beregningsgrunnlaget
- c. hvilke foretak som skal regnes for å være under tilsyn eller notert på regulert marked i EØS med Norge som hjemstat i budsjettåret
- d. plikt til å betale gebyr for Finanstilsynets behandling av konsesjonssøknader og saker som gjelder rett til å markedsføre fond i Norge fra utenlandske foretak
- e. fastsettelse av årlige minste og høyeste beløp som kan fordeles på det enkelte foretak innen hver gruppe av foretak
- f. at grupper av foretak skal unntas fra fordelingen av utgifter etter bestemmelsen her eller forskrifter gitt i medhold av denne bestemmelsen.

(4) Ilagte bidrag er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 5-2 Granskninger mv.

(1) Finanstilsynet kan engasjere statsautoriserte revisorer og andre sakkyndige til å utføre oppdrag innenfor Finanstilsynets arbeidsområde.

(2) Finanstilsynet kan oppnevne utvalg til å foreta selvstendige granskninger innenfor Finanstilsynets arbeidsområde. Foretak under tilsyn og deres tillitsvalgte og ansatte har samme opplysningsplikt overfor et slikt utvalg som de har overfor Finanstilsynet etter § 3-1.

Som ledd i granskningen kan utvalget kreve bevisopp- tak ved domstolene etter domstoloven § 44. Utvalgets medlemmer har tilsvarende taushetsplikt som angitt i § 2-7 første ledd og må for øvrig følge de bestemmelser som er fastsatt eller forutsatt ved oppnevningen.

(3) Departementet kan bestemme at utgiftene ved oppdrag som nevnt i første og annet ledd helt eller delvis skal refunderes av de foretak hvor oppdragene har vært utført.»

Komiteens medlem fra Venstre viser videre til brev fra Finansdepartementet til Venstres stortingsgruppe datert 24. mai 2024 vedrørende lovteknisk bistand, hvor det framgår at det er foreslått i Prop. 74 LS (2023–2024) at tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring av innsideinformasjon og oppgaven som tilbudsmyndighet overføres fra Oslo Børs til Finanstilsynet. Det foreslås også at bestemmelsene om Børsklagenemnden oppheves, og at klager på vedtak i saker om den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og i tilbudspliktsaker behandles på samme måte som andre klager på Finanstilsynets vedtak. Det framgår videre av Prop. 74 LS (2023–2024) at dette forslaget må ses i sammenheng med forslaget til ny finansstilsynslov, der det foreslås å opprette Finansstilsynsklagenemnda, som skal behandle de fleste klager på vedtak fattet av Finanstilsynet. Dersom ny finansstilsynslov ikke skal ha regler om en klagenemnd, vil det være behov for å foreslå egne regler om dette før oppgavene kan overføres fra Oslo Børs til Finanstilsynet.

De tte medlem legger til grunn at departementet vil fremme slike forslag dersom det foreslåtte kapittel 5 i ny finansstilsynslov ikke blir vedtatt.

Når det gjelder klagenemndas avgjørelse, viser dette medlem til merknader over, hvor det framgår at dette medlem av prinsipielle årsaker ikke støtter opprettingen av en ny uavhengig Finansstilsynsklagenemnd. Dette medlem understreker imidlertid – i likhet med departementet – at en eventuell ny nemnd ikke kan overprøve departementets myndighetsbruk. Dette vil i likhet med i dag bare kunne skje ved å reise sak for domstolene. Dette medlem er også enig med departementet i at en eventuell Finansstilsynsklagenemnd ikke kan overprøve Finanstilsynets vedtak uten at et vedtak er påklaget til nemnda.

2.7 Organisering av Finanstilsynet

Komiteen viser til proposisjonens kapittel 8 om organisering av Finanstilsynet.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at hovedregelen er at statlige forvaltningsorganer – herunder ulike tilsyn – ikke har egne styrever, men at det går en ubrutt styringslinje fra statsråden til den aktuelle virksomheten innenfor statsrådets ansvarsområde.

Dette gjelder f.eks. for Datatilsynet, som er direkte underlagt digitaliserings- og forvaltningsministeren, Konkurransetilsynet, som er direkte underlagt næringsministeren, Arbeidstilsynet, som er direkte underlagt arbeids- og inkluderingsministeren, Forbrukertilsynet, som er direkte underlagt barne- og familieministeren, etc.

Som departementet også godt redegjør for under kapittel 8 i Prop. 75 L (2023–2024), tilsier både denne praksisen og veilederen «Bruk av styrer i staten» at Finanstilsynet som utgangspunkt ikke bør ha et styre, men bør ledes av direktøren og være direkte underlagt finansministeren. Departementet viser imidlertid til at den foreslåtte uavhengigheten i enkeltsaker, jf. lovforslaget § 1-4, kan tale for å ha et styre som kan «balansere og kontrollere» vurderingen fra administrasjonen. Dette medlem kan ikke se at det er en tungtveiende grunn for et eget styre, jf. tilsvarende uavhengighet i enkeltsaker av stor samfunnsmessig betydning som f.eks. er tillagt Konkurransetilsynet.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I forslag til lov om Finanstilsynet (finanstilsynsloven) gjøres følgende endring:

Kapittel 2 skal lyde:

Kapittel 2 Organisering av finanstilsynet

§ 2-1 Direktør for Finanstilsynet

Finanstilsynet ledes av en direktør som ansettes av Kongen på åremål for en periode på seks år. Åremålet kan gjentas for ytterligere én periode på inntil seks år.

§ 2-2 Forhold til foretak under tilsyn

Finanstilsynets ansatte kan ikke være ansatt eller ha lønnet arbeid i eller være med i styre, representantskap eller tilsvarende organ i foretak under tilsyn.

§ 2-3 Begrensninger i adgang til å handle finansielle instrumenter

(1) Finanstilsynets ansatte kan ikke eie aksjer, obligasjoner, derivater og andre rettigheter til finansielle instrumenter utstedt av foretak under tilsyn.

(2) Finanstilsynets ansatte kan ikke foreta tegning, kjøp, salg eller bytte av instrumenter som handles på norsk regulert marked, multilateral handelsplass eller organisert handelsfasilitet.

(3) Finanstilsynets ansatte kan ikke eie andeler i verdipapirfond som har, eller har vedtektsbestemt at det i sin investeringsstrategi skal ha, en overrepresentasjon av finansielle instrumenter utstedt av foretak under tilsyn.

(4) Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder også handler som foretas i fremmed navn og for fremmed regning.

(5) Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om Finanstilsynets ansattes plikt til rapportering om transaksjoner i finansielle instrumenter. Departementet kan ved enkeltvedtak eller i forskrift dispensere fra bestemmelsene i denne paragrafen.

§ 2-4 Melding om lån og kausjon

(1) Direktøren for Finanstilsynet skal gi melding til departementet om lån som vedkommende har fått innvilget av et foretak under tilsyn, herunder filialer av utenlandske foretak. Direktøren skal gi melding til departementet om kausjon som vedkommende stiller for lån gitt av et foretak under tilsyn, herunder filialer av utenlandske foretak. Finanstilsynets ansatte skal gi tilsvarende melding om lån og kausjon til Finanstilsynet.

(2) Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om Finanstilsynets ansattes plikt til å gi opplysninger om avtaler som nevnt i første ledd.

§ 2-5 Taushetsplikt

(1) Finanstilsynets ansatte, samt sakkynndige som Finanstilsynet har engasjert i medhold av § 6-2, har taushetsplikt overfor uvedkommende om det som de i sitt arbeid får kjennskap til om en kundes forhold. De må heller ikke gjøre bruk av det i ervervsvirksomhet. Taushetsplikten etter denne loven og forvaltningsloven gjelder også for personer og institusjoner som mottar opplysninger underlagt lovpålagt taushetsplikt fra Finanstilsynet.

(2) Taushetsplikten etter denne loven og forvaltningsloven gjelder ikke overfor følgende institusjoner når opplysningene er nødvendige for at institusjonen skal kunne utføre oppgaver som følger av lov eller regler fastsatt med hjemmel i lov:

- a. Norges Bank
- b. Bankenes sikringsfond
- c. Den europeiske sentralbank og andre EØS-staters sentralbanker
- d. andre EØS-staters innskuddsgarantiordninger
- e. andre EØS-staters krisehåndteringsmyndigheter
- f. Single Resolution Board
- g. andre lands departementer som deltar i et kriseutvalg, jf. finansforetaksloven § 20-46
- h. tilsynsmyndigheter som fører tilsyn som nevnt i § 1-2, herunder Den europeiske banktilsynsmyndighet, Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner og Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet
- i. Det europeiske systemrisikorådet
- j. Det internasjonale valutafondet
- k. Verdensbanken
- l. Den internasjonale oppgjørsbanken
- m. Rådet for finansiell stabilitet
- n. EFTAs overvåkningsorgan
- o. Nasjonal sikkerhetsmyndighet

- p. regulert marked med tillatelse etter verdipapirhandelloven
- q. verdipapirsentral med tillatelse etter verdipapirsentralloven
- r. sentral motpart med tillatelse etter verdipapirhandelloven.

(3) Departementet kan gi forskrift om at taushetsplikten ikke skal gjelde overfor krisehåndteringsmyndigheter, og tilsynsmyndigheter når disse fører tilsvarende tilsyn som nevnt i § 1-2, fra land utenfor EØS. Departementet kan gi forskrift om Finanstilsynets utveksling av opplysninger med de myndigheter, organer og foretak taushetsplikten ikke gjelder overfor.»

I den grad det likevel er et flertall for å videreføre et eget styre, støtter dette medlem departementets syn om at et slikt styres virksomhet avgrenses til beslutninger knyttet til saker der departementets instruksjonsmyndighet er begrenset, og at styrets sammensetning reflekterer dette, jf. forslag til § 2-2. Dette medlem er også helt enig i departementets vurdering av at både Finanstilsynets administrative ledelse og departementet i utgangspunktet ikke skal bruke styret til andre oppgaver og unngå å bruke styret som et rådgivende organ som blir prosessdrivende eller byråkratiserende.

En slik regulering vil også bety en betydelig innskrenkning i forhold til dagens praksis og styreoppgaver og vil bidra til en ryddigere og tydeligere ansvarsavgrensning mellom direktør og styre.

Dette medlem deler også utvalgets syn på at det må være større åpenhet om styrets oppgaver, roller og beslutninger enn tilfellet er i dag, og imøteser en snarlig oppfølging og konkretisering av dette fra departementets side.

2.8 Utlikning av utgifter

Komiteen viser til proposisjonens kapittel 10 om utlikning av utgifter.

Komiteens medlem fra Venstre viser til sine merknader under punkt 2.3 om Finanstilsynets rolle og arbeidsdelingen mellom departement og tilsyn knyttet til utredningsarbeid m.m. Dette medlem støtter det overordnede prinsipp om at tilsynets utgifter skal dekkes av og fordeles på foretakene under tilsyn basert på Finanstilsynets hovedoppgave, som er tilsyn og veiledning av foretakene beskrevet i § 1-2 i forslag til ny lov om Finanstilsynet. Dette medlem mener imidlertid at det kan diskuteres om det er disse foretakene som skal finansiere utredningsoppdrag knyttet til regelverksutforming mv. gitt på oppdrag av Finansdepartementet eller andre oppgaver som er tillagt Finanstilsynet utover tilsyn og veiledning. Dette medlem er derfor av den oppfatning at det bør inntas en tilleggsbestemmelse i loven som åpner for at Stortin-

get også kan fatte vedtak om rene driftsbevilgninger til Finanstilsynet som ikke utlignes på foretakene. Dette medlem viser videre til bl.a. Prop. 57 L (2023–2024) Endringer i regnskapsloven mv. (bærekraftsrapportering) som nå er til behandling i finanskomiteen. I NOU 2023:15 Bærekraftsrapportering, som ligger til grunn for lovproposisjonen, skriver utvalget bl.a.:

«Regelverket medfører imidlertid administrative konsekvenser for Finanstilsynet, idet reglene innebærer nye tilsynsoppgaver knyttet til etterlevelse av rapporteringskravene og tilsynet med revisorers (og eventuelle IASP-ers) attestasjon av bærekraftsrapporteringen. Finanstilsynet vil måtte bygge opp kompetanse i forbindelse med innføringen av regelverket, herunder vil det være behov for kompetanse knyttet til de nye rapporteringskravene og rapporteringsstandardene.»

På bakgrunn av innspill fra Finanstilsynet legger utvalget til grunn at det som minimum vil være behov for å styrke bemanningen med fire årsverk i Finanstilsynet for å føre tilfredsstillende kontroll med bærekraftsrapporteringen.

Dette medlem vil imidlertid vise til at CSRD-direktivet bare er starten på en omfattende regelverks- og rapporteringsutvidelse særlig knyttet til bærekraft og digital sikkerhet i finanssektoren, som vil bety en betydelig merbelastning for Finanstilsynet knyttet til oppfølging og tilsyn. Dette medlem viser bl.a. til den nylig fremlagte Meld. St. 23 (2023–2024) Finansmarkedsmeldingen 2024, hvor det framgår at det per april 2024 var 147 EØS-relevante finansmarkedsrettsakter som var vedtatt i EU, men som ennå ikke er tatt inn i EØS-avtalen. Dette medlem mener at dette er et ytterligere argument for å frigjøre ressurser i Finanstilsynet knyttet til oppdrag i forbindelse med lov- og regelverksutforming og bruke disse på utvidede tilsyns- og veiledningsoppgaver.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven) skal § 5-1 femte ledd lyde:

(5) Bestemmelsene over er ikke til hinder for at Stortinget kan vedta øremerkede driftsbevilgninger til Finanstilsynet knyttet til avgrensede oppgaver som ikke naturlig finansieres av foretak under tilsyn.»

2.9 Oppsummering

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre, slutter seg til det fremlagte forslaget til lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti går imot regjeringens lovforslag til § 1-3 annet ledd.

Komiteens medlem fra Rødt går imot regjeringens lovforslag til § 1-3 annet ledd og kapitlene 5, 6 og 7.

Komiteens medlem fra Venstre går imot regjeringens lovforslag til § 1-4 første ledd, §§ 2-1 til 2-7, § 3-1 første ledd og kapitlene 5, 6 og 7.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

I lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven) skal § 1-3 annet ledd lyde:

(2) Finanstilsynet skal føre tilsyn med at foretakene ivaretar forbrukernes interesser og rettigheter.

Forslag fra Rødt og Venstre:

Forslag 2

I forslag til lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven) gjøres følgende endringer:

- 1) Kapittel 5 utgår
- 2) De foreslåtte kapitlene 6 og 7 blir hhv. kapittel 5 og 6
- 3) Foreslått § 6-1 og § 6-2, nå § 5-1 og § 5-2, skal lyde:

§ 5-1 Utgifter

(1) Finanstilsynets utgifter skal fordeles på de foretak som etter § 1-2 er under tilsyn, og på utstedere av omsettelige verdipapirer som er notert på regulert marked i EØS med Norge som hjemstat, i budsjetåret. Utgiftene fordeles på de ulike grupper av foretak basert på Finanstilsynets relative ressursbruk etter nærmere regler fastsatt i forskrift.

(2) Finanstilsynets utgifter til klagenemnd etter revisorloven § 15-1 tredje ledd, regnskapsførerloven § 7-1 tredje ledd og inkassoloven § 30 a tredje ledd skal utlikes på revisorer, revisjonsselskaper, regnskapsselskaper, statsautoriserte regnskapsførere og inkassoforetak.

(3) Departementet kan gi forskrift om den nærmere utgiftfordelingen, herunder

- a. inndeling av grupper som nevnt i første ledd
- b. beregningsgrunnlaget for fordeling av utgiftene innen de ulike grupper av foretak, herunder tidspunktet for fastsettelse av beregningsgrunnlaget
- c. hvilke foretak som skal regnes for å være under tilsyn eller notert på regulert marked i EØS med Norge som hjemstat i budsjetåret
- d. plikt til å betale gebyr for Finanstilsynets behandling av konsesjonssøknader og saker som gjelder

rett til å markedsføre fond i Norge fra utenlandske foretak

- e. fastsettelse av årlige minste og høyeste beløp som kan fordeles på det enkelte foretak innen hver gruppe av foretak
 - f. at grupper av foretak skal unntas fra fordelingen av utgifter etter bestemmelsen her eller forskrifter gitt i medhold av denne bestemmelsen.
- (4) Ilagte bidrag er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 5-2 Granskninger mv.

(1) Finanstilsynet kan engasjere statsautoriserte revisorer og andre sakkyndige til å utføre oppdrag innenfor Finanstilsynets arbeidsområde.

(2) Finanstilsynet kan oppnevne utvalg til å foreta selvstendige granskninger innenfor Finanstilsynets arbeidsområde. Foretak under tilsyn og deres tillitsvalgte og ansatte har samme opplysningsplikt overfor et slikt utvalg som de har overfor Finanstilsynet etter § 3-1. Som ledd i granskningen kan utvalget kreve bevisopptak ved domstolene etter domstoloven § 44. Utvalgets medlemmer har tilsvarende taushetsplikt som angitt i § 2-7 første ledd og må for øvrig følge de bestemmelser som er fastsatt eller forutsatt ved oppnevningen.

(3) Departementet kan bestemme at utgiftene ved oppdrag som nevnt i første og annet ledd helt eller delvis skal refunderes av de foretak hvor oppdragene har vært utført.

Forslag fra Venstre:

Forslag 3

I forslag til lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven) gjøres følgende endring:

§ 1-1 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Tilsynsvirksomheten skal være risikobasert og proporsjonal.

Forslag 4

I forslag til lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven) gjøres følgende endring:

§ 3-1 første ledd skal lyde:

(1) Foretaket plikter å gi alle opplysninger som tilsynet krever, og utlevere dokumentasjon og opplysninger som foretaket besitter på den måten Finanstilsynet fastsetter. Krav om utlevering i formater, sammenstillinger og liknende som foretakets egne systemer ikke støtter, og som ikke er påkrevet etter annet regelverk, er å anse som enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2. Slike vedtak kan påklages etter forvaltningsloven kapittel VI.

Forslag 5

I forslag til lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven) gjøres følgende endring:

§ 1-4 første ledd skal lyde:

(1) Finanstilsynet kan ikke instrueres om behandlingen av enkeltsaker, med unntak av saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning eller saker der beslutningsmyndighet er lagt til departementet.

Forslag 6

I forslag til lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven) gjøres følgende endring:

Kapittel 2 skal lyde:

Kapittel 2 Organisering av Finanstilsynet

§ 2-1 Direktør for Finanstilsynet

Finanstilsynet ledes av en direktør som ansettes av Kongen på åremål for en periode på seks år. Åremålet kan gjenntas for ytterligere én periode på inntil seks år.

§ 2-2 Forhold til foretak under tilsyn

Finanstilsynets ansatte kan ikke være ansatt eller ha lønnet arbeid i eller være med i styre, representantskap eller tilsvarende organ i foretak under tilsyn.

§ 2-3 Begrensninger i adgang til å handle finansielle instrumenter

(1) Finanstilsynets ansatte kan ikke eie aksjer, obligasjoner, derivater og andre rettigheter til finansielle instrumenter utstedt av foretak under tilsyn.

(2) Finanstilsynets ansatte kan ikke foreta tegning, kjøp, salg eller bytte av instrumenter som handles på norsk regulert marked, multilateral handelsplass eller organisert handelsfasilitet.

(3) Finanstilsynets ansatte kan ikke eie andeler i verdipapirfond som har, eller har vedtektsbestemt at det i sin investeringsstrategi skal ha, en overrepresentasjon av finansielle instrumenter utstedt av foretak under tilsyn.

(4) Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder også handler som foretas i fremmed navn og for fremmed regning.

(5) Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om Finanstilsynets ansattes plikt til rapportering om transaksjoner i finansielle instrumenter. Departementet kan ved enkeltvedtak eller i forskrift dispensere fra bestemmelsene i denne paragrafen.

§ 2-4 Melding om lån og kausjon

(1) Direktøren for Finanstilsynet skal gi melding til departementet om lån som vedkommende har fått innvilget av et foretak under tilsyn, herunder filialer av utenlandske foretak. Direktøren skal gi melding til departementet om kausjon som vedkommende stiller for lån gitt av et foretak under tilsyn, herunder filialer av utenlandske foretak. Finanstilsynets ansatte skal gi tilsvarende melding om lån og kausjon til Finanstilsynet.

(2) Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om Finanstilsynets ansattes plikt til å gi opplysninger om avtaler som nevnt i første ledd.

§ 2-5 Taushetsplikt

(1) Finanstilsynets ansatte, samt sakkyndige som Finanstilsynet har engasjert i medhold av § 6-2, har taushetsplikt overfor uvedkommende om det som de i sitt arbeid får kjennskap til om en kundes forhold. De må heller ikke gjøre bruk av det i ervervsvirksomhet. Taushetsplikten etter denne loven og forvaltningsloven gjelder også for personer og institusjoner som mottar opplysninger underlagt lovpålagt taushetsplikt fra Finanstilsynet.

(2) Taushetsplikten etter denne loven og forvaltningsloven gjelder ikke overfor følgende institusjoner når opplysningene er nødvendige for at institusjonen skal kunne utføre oppgaver som følger av lov eller regler fastsatt med hjemmel i lov:

- a. Norges Bank
- b. Bankenes sikringsfond
- c. Den europeiske sentralbank og andre EØS-staters sentralbanker
- d. andre EØS-staters innskuddsgarantiordninger
- e. andre EØS-staters krisehåndteringsmyndigheter
- f. Single Resolution Board
- g. andre lands departementer som deltar i et kriseutvalg, jf. finansforetaksloven § 20-46
- h. tilsynsmyndigheter som fører tilsyn som nevnt i § 1-2, herunder Den europeiske banktilsynsmyndighet, Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner og Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet
- i. Det europeiske systemrisikorådet
- j. Det internasjonale valutafondet
- k. Verdensbanken
- l. Den internasjonale oppgjørsbanken
- m. Rådet for finansiell stabilitet
- n. EFTAs overvåkningsorgan
- o. Nasjonal sikkerhetsmyndighet
- p. regulert marked med tillatelse etter verdipapirhandelloven
- q. verdipapirsentral med tillatelse etter verdipapirsentralloven
- r. sentral motpart med tillatelse etter verdipapirhandelloven.

(3) Departementet kan gi forskrift om at taushetsplikten ikke skal gjelde overfor krisehåndteringsmyndigheter, og tilsynsmyndigheter når disse fører tilsvarende tilsyn som nevnt i § 1-2, fra land utenfor EØS. Departementet kan gi forskrift om Finanstilsynets utveksling av opplysninger med de myndigheter, organer og foretak taushetsplikten ikke gjelder overfor.

Forslag 7

I lov om Finanstilsynet (finansstilsynsloven) skal § 5-1 femte ledd lyde:

(5) Bestemmelsene over er ikke til hinder for at Stortinget kan vedta øremerkede driftsbevilgninger til Finanstilsynet knyttet til avgrensede oppgaver som ikke naturlig finansieres av foretak under tilsyn.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité, med følgende unntak:

§ 1-3 annet ledd fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

§ 1-4 første ledd, §§ 2-1 til 2-7, og § 3-1 første ledd fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Kapitlene 5, 6 og 7 fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om Finanstilsynet (finansstilsynsloven)

Kapittel 1 Alminnelige bestemmelser. Finanstilsynets formål og oppgaver

§ 1-1 *Formålet med Finanstilsynets virksomhet*

Finanstilsynets virksomhet etter denne loven skal bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder.

§ 1-2 *Hvem det føres tilsyn med*

(1) Finanstilsynet fører etter denne loven tilsyn med:

- a. banker
- b. kredittforetak
- c. finansieringsforetak
- d. betalingsforetak og opplysningsfullmektiger
- e. e-pengeforetak
- f. skadeforsikringsforetak, herunder utenlandske skadeforsikringsforetaks generalagent (hovedagent) i Norge, og gjenforsikringsforetak
- g. livsforsikringsforetak, herunder utenlandske livsforsikringsforetaks generalagent (hovedagent) i Norge

- h. kredittforsikringsforetak
- i. innskuddspensjonsforetak
- j. sjøtrygdslag
- k. private, kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser og pensjonsfond samt Norges Banks pensjonskasse
- l. forsikringsformidlingsforetak
- m. låneformidlingsforetak
- n. regulerte markeder
- o. verdipapirsentraler
- p. verdipapirforetak og andre foretak som driver virksomhet i forbindelse med verdipapirhandel, samt med overholdelsen av bestemmelser om verdipapirhandel gitt i eller i medhold av lov
- q. statsautoriserte revisorer og revisjonsselskaper
- r. statsautoriserte regnskapsførere og regnskapselskaper
- s. filial av utenlandsk kredittinstitusjon for så vidt gjelder virksomhet som drives i Norge
- t. utenlandske finansforetaks representasjonskontorer i Norge
- u. andre foretak, når det er fastsatt i eller i medhold av lov
- v. andre foretak, når det besluttes ved enkeltvedtak i medhold av lov.

(2) Når et foretak som nevnt i første ledd er en del av et konsern, skal det føres tilsyn etter denne loven også med andre foretak i konsernet. Når tilsynsmessige hensyn tilsier det, gjelder dette også den delen av virksomheten til foretakene i konsernet som ikke ellers omfattes av denne loven.

(3) Tilsyn etter denne loven føres også med utenlandske foretak som tilsvarende foretak som nevnt i første ledd, eller driver virksomhet som tilsvarende virksomhet som nevnt i første ledd, i den utstrekning foretaket driver virksomhet i Norge.

(4) Regler om foretakene i denne loven får tilsvarende anvendelse overfor fysiske personer som nevnt i første ledd.

(5) Departementet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak gjøre unntak fra paragrafen her.

§ 1-3 *Tilsyn med foretak og markeder*

(1) Finanstilsynet skal føre tilsyn med at foretakene virker på hensiktsmessig og betryggende måte, i samsvar med lov, bestemmelser gitt i medhold av lov og foretakenes formål og vedtekter.

(2) Finanstilsynet skal se til at foretakene under tilsyn i sin virksomhet ivaretar forbrukernes interesser og rettigheter.

(3) For å ivareta sine oppgaver etter loven skal Finanstilsynet følge utviklingen i økonomi og markeder.

(4) Finanstilsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen, i samsvar med det som følger av regler som

gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX. Europeisk tilsynssamarbeid er ellers regulert i lov 17. juni 2016 nr. 30 om EØS-finanstilsyn.

(5) Departementet kan gi nærmere forskrifter om Finanstilsynets virksomhet.

§ 1-4 Begrensninger i instruksjons- og omgjøringsmyndighet

(1) Finanstilsynet kan ikke instrueres om behandlingen av enkeltsaker, med unntak av saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning. Finanstilsynet skal gis anledning til å uttale seg før beslutning om instruksjon treffes.

(2) Kongen og departementet kan ikke av eget tiltak omgiøre Finanstilsynets vedtak, jf. forvaltningsloven § 35, med unntak av saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning.

(3) Begrensninger i instruksjons- og omgjøringsmyndighet etter første og annet ledd gjelder ikke for Finanstilsynets oppgaver og kompetanse som krisehåndteringsmyndighet som nevnt i finansforetaksloven § 20-3.

Kapittel 2 Organisering av Finanstilsynet

§ 2-1 Direktør for Finanstilsynet

Finanstilsynet ledes av en direktør som ansettes av Kongen på åremål for en periode på seks år. Åremålet kan gjenntas for ytterligere én periode på inntil seks år.

§ 2-2 Styre

(1) Finanstilsynet skal ha et styre som behandler og avgjør enkeltsaker der departementets ordinære instruksjonsmyndighet er begrenset, jf. § 1-4. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om styrets ansvar og oppgaver.

(2) Styret skal ha syv medlemmer. Medlemmene oppnevnes av Kongen for en periode på inntil fire år. Medlemmene kan gjenoppnevnes for en samlet periode på inntil 12 år. Kongen utpeker styrets leder og nestleder.

§ 2-3 Styrets saksbehandling

(1) Styret skal behandle saker i møte. Styrets leder kan bestemme at en sak kan behandles skriftlig eller på annen betryggende måte, hvis ikke et medlem krever møtebehandling. Styret kan delegere behandlingen av saker til direktøren.

(2) Direktøren forbereder saker som skal behandles av styret, og er til stede under behandlingen av sakene.

(3) Styret er vedtaksført når mer enn halvparten av medlemmene deltar. Som styrets vedtak gjelder det som flertallet blant deltakerne har stemt for, eller ved stemmelikhet det som styrets møteleder har stemt for.

(4) Styret skal føre protokoll.

§ 2-4 Forhold til foretak under tilsyn

Finanstilsynets styremedlemmer og ansatte kan ikke være ansatt eller ha lønnet arbeid i eller være med i styre, representantskap eller tilsvarende organ i foretak under tilsyn.

§ 2-5 Begrensninger i adgang til å handle finansielle instrumenter

(1) Finanstilsynets styremedlemmer og ansatte kan ikke eie aksjer, obligasjoner, derivater og andre rettigheter til finansielle instrumenter utstedt av foretak under tilsyn.

(2) Finanstilsynets styremedlemmer og ansatte kan ikke foreta tegning, kjøp, salg eller bytte av instrumenter som handles på norsk regulert marked, multilateral handelsplass eller organisert handelsfasilitet.

(3) Finanstilsynets styremedlemmer og ansatte kan ikke eie andeler i verdipapirfond som har, eller har vedtektsbestemt at det i sin investeringsstrategi skal ha, en overrepresentasjon av finansielle instrumenter utstedt av foretak under tilsyn.

(4) Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder også handler som foretas i fremmed navn og for fremmed regning.

(5) Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om Finanstilsynets styremedlemmers og ansattes plikt til rapportering om transaksjoner i finansielle instrumenter. Departementet kan ved enkeltvedtak eller i forskrift dispensere fra bestemmelsene i denne paragrafen.

§ 2-6 Melding om lån og kausjon

(1) Finanstilsynets styremedlemmer og direktøren skal gi melding til departementet om lån som de har fått innvilget av et foretak under tilsyn, herunder filialer av utenlandske foretak. Finanstilsynets styremedlemmer og direktøren skal gi melding til departementet om kausjon som de stiller for lån gitt av et foretak under tilsyn, herunder filialer av utenlandske foretak. Finanstilsynets ansatte skal gi tilsvarende melding om lån og kausjon til Finanstilsynet.

(2) Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om Finanstilsynets styremedlemmers og ansattes plikt til å gi opplysninger om avtaler som nevnt i første ledd.

§ 2-7 Taushetsplikt

(1) Finanstilsynets styremedlemmer og ansatte, samt sakkyndige som Finanstilsynet har engasjert i medhold av § 6-2, har taushetsplikt overfor uvedkommende om det som de i sitt arbeid får kjennskap til om en kundes forhold. De må heller ikke gjøre bruk av det i ervervsvirksomhet. Taushetsplikten etter denne loven og forvaltningsloven gjelder også for personer og insti-

tusjoner som mottar opplysninger underlagt lovpålagt taushetsplikt fra Finanstilsynet.

(2) Taushetsplikten etter denne loven og forvaltningsloven gjelder ikke overfor følgende institusjoner når opplysningene er nødvendige for at institusjonen skal kunne utføre oppgaver som følger av lov eller regler fastsatt med hjemmel i lov:

- a. Norges Bank
- b. Bankenes sikringsfond
- c. Den europeiske sentralbank og andre EØS-staters sentralbanker
- d. andre EØS-staters innskuddsgarantiordninger
- e. andre EØS-staters krisehåndteringsmyndigheter
- f. Single Resolution Board
- g. andre lands departementer som deltar i et kriseutvalg, jf. finansforetaksloven § 20-46
- h. tilsynsmyndigheter som fører tilsyn som nevnt i § 1-2, herunder Den europeiske banktilsynsmyndighet, Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner og Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet
- i. Det europeiske systemrisikorådet
- j. Det internasjonale valutafondet
- k. Verdensbanken
- l. Den internasjonale oppgjørsbanken
- m. Rådet for finansiell stabilitet
- n. EFTAs overvåkningsorgan
- o. Nasjonal sikkerhetsmyndighet
- p. regulert marked med tillatelse etter verdipapirhandelloven
- q. verdipapirsentral med tillatelse etter verdipapirsentralloven
- r. sentral motpart med tillatelse etter verdipapirhandelloven.

(3) Departementet kan gi forskrift om at taushetsplikten ikke skal gjelde overfor krisehåndteringsmyndigheter, og tilsynsmyndigheter når disse fører tilsvarende tilsyn som nevnt i § 1-2, fra land utenfor EØS. Departementet kan gi forskrift om Finanstilsynets utveksling av opplysninger med de myndigheter, organer og foretak taushetsplikten ikke gjelder overfor.

Kapittel 3 Gjennomføring av tilsyn

§ 3-1 Opplysningsplikt og rapporteringsplikt for foretak under tilsyn

(1) Foretak under tilsyn plikter å gi alle opplysninger som Finanstilsynet krever, og skal utlevere dokumentasjon og opplysninger på den måten Finanstilsynet fastsetter.

(2) Hvis opplysningsplikten etter første ledd ikke oppfylles, kan Finanstilsynet pålegge de enkelte tillitsvalgte og ansatte i foretaket å gi opplysningene. Foretaket skal i slike tilfeller som hovedregel varsles.

(3) Foretak under tilsyn skal så raskt som mulig gi Finanstilsynet opplysninger om forhold som kan være avgjørende for om virksomheten kan fortsette sin drift.

(4) Denne lovens bestemmelser om opplysningsplikt og rapporteringsplikt gjelder uten hinder av taushetsplikt.

§ 3-2 Opplysningsplikt for foretak i samme konsern

(1) Finanstilsynet kan pålegge tilknyttet foretak av, deltakende foretak i og tilknyttet foretak av et deltakende foretak i et foretak som nevnt i § 1-2 første ledd bokstav a, b, c, f, g, p eller s eller et tilsvarende utenlandsk foretak, å gi de opplysninger som Finanstilsynet krever og som er nødvendige for å føre tilsyn med slike foretak. Det samme gjelder for foretak som er underlagt felles ledelse med foretaket eller deltakende foretak. Opplysningsplikten etter første og annet punktum gjelder bare hvis foretaket som er under tilsyn, etter pålegg fra Finanstilsynet ikke selv har utlevert opplysningene.

(2) Som tilknyttet foretak regnes datterselskap og andre foretak der foretaket har en deltakerinteresse. Som deltakende foretak regnes morselskap og andre foretak som har en deltakerinteresse i foretaket.

(3) Finanstilsynet kan pålegge foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 sjette ledd, samt personer og foretak som utfører oppgaver for et revisjonsforetak i forbindelse med revisjon av slike foretak å gi de opplysninger om den lovfestede revisjonen som Finanstilsynet krever og som er nødvendige for å føre tilsyn med revisjonsforetaket. Hvis opplysningsplikten som er pålagt foretaket, ikke oppfylles, kan opplysningsplikten pålegges de enkelte tillitsvalgte, ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket. Foretaket skal i slike tilfeller som hovedregel varsles.

§ 3-3 Opplysningsplikt og rapporteringsplikt for revisor

(1) Finanstilsynet kan pålegge revisor for et foretak under tilsyn å gjøre nærmere rede for bestemte forhold når det er av betydning for tilsynet med foretaket.

(2) Revisor som reviderer årsregnskapet eller avgir revisorbekreftelser for foretak som nevnt i § 1-2 første ledd, plikter uten ugrunnet opphold å rapportere til Finanstilsynet ethvert forhold som revisor blir kjent med under utførelsen av revisjonen av årsregnskapet eller i arbeidet med revisorbekreftelser, hvis forholdet kan:

- a. innebære en overtredelse av bestemmelser som regulerer foretakets virksomhet, dersom overtredelsen kan medføre tilbakekall av foretakets tillatelse til å drive virksomhet
- b. medføre vesentlig usikkerhet om foretakets evne til fortsatt drift, eller
- c. medføre at revisor i revisjonsberetningen konkluderer negativt eller med forbehold, eller med at revisor ikke kan uttale seg.

(3) Rapporteringsplikten etter annet ledd gjelder tilsvarende for forhold som revisor blir kjent med under utførelsen av revisjonen av årsregnskapet eller i arbeidet med revisorbekreftelser for foretak som foretaket under tilsyn har nære forbindelser med. Med nære forbindelser menes en situasjon der to eller flere fysiske eller juridiske personer er knyttet til hverandre ved

- a. deltakerinteresse, det vil si ved å ha eller kontrollere minst 20 prosent av et foretaks stemmeretter eller kapital, eller
- b. kontroll, det vil si ved en forbindelse mellom et hovedforetak og et underforetak eller ved en tilsvarende forbindelse mellom enhver fysisk eller juridisk person og et foretak. Kontroll anses som hovedregel å foreligge der personer eller foretak eier eller kontrollerer minst 20 prosent av aksjene eller stemmene i foretaket under tilsyn, og der foretaket under tilsyn eier eller kontrollerer minst 20 prosent av aksjene eller stemmene i et foretak, eller der foretak inngår i samme konsern som foretaket under tilsyn. Ethvert underforetak av et underforetak anses også som datterforetak av hovedforetaket som står i spissen for foretakene. En situasjon der to eller flere fysiske eller juridiske personer er varig knyttet til en person ved kontroll, anses også som en nær forbindelse mellom slike personer. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om hva som skal regnes som nære forbindelser.

(4) Revisor som nevnt i annet ledd og revisor i noterte foretak, som trekker seg etter revisorloven § 9-6, skal sende begrunnelse for fratredelsen til Finanstilsynet. Revisor skal rapportere til Finanstilsynet hvis foretaket velger en ny revisor på ekstraordinær generalforsamling eller revisjonsoppdraget på annen måte utløper før utløpet av tjenestetiden.

(5) Forhold som revisor rapporterer i aktsom god tro til Finanstilsynet, skal ikke regnes som brudd på taushetsplikten etter lov, forskrift eller avtale, og ikke medføre ansvar.

§ 3-4 Opplysningsplikt for utenlandske foretak

Utenlandske foretak som nevnt i § 1-2 tredje ledd skal gi Finanstilsynet alle opplysninger som Finanstilsynet krever for å kunne kontrollere at reglene som gjelder for virksomheten i Norge, overholdes.

§ 3-5 Opplysningsplikt i saker om mulig ulovlig virksomhet

(1) Dersom Finanstilsynet finner det nødvendig for å avgjøre om det bør treffes vedtak etter § 4-2, kan Finanstilsynet pålegge den som det antar driver ulovlig virksomhet som nevnt i § 4-2, å gi opplysninger om virksomheten. § 3-1 annet ledd og § 3-3 første ledd gjelder tilsvarende.

(2) Pålegg om å gi opplysninger kan også omfatte et foretaks morselskap, eller morselskapet i det konsernet foretaket er en del av.

§ 3-6 Bevissikring

Finanstilsynet kan som ledd i sitt tilsynsarbeid kreve bevissikring ved domstolene etter domstoloven § 44. Krav om bevissikring fremmes for den tingretten hvor de som skal avhøres, bor eller oppholder seg eller realbevis skal undersøkes. For øvrig gjelder tvisteloven § 28-3 tredje ledd og § 28-4.

§ 3-7 Opplysninger fra Folkeregisteret

Finanstilsynet kan, uten hinder av taushetsplikt, innhente de opplysninger fra folkeregistermyndigheten som er nødvendige for at Finanstilsynet skal kunne utføre oppgaver fastsatt i eller i medhold av lov.

Kapittel 4 Finanstilsynets virkemidler

§ 4-1 Pålegg om retting

Finanstilsynet kan pålegge de foretak det har tilsyn med, å rette på forholdet dersom foretaket ikke har overholdt sine plikter etter bestemmelser gitt i eller i medhold av lov, eller har handlet i strid med vilkår for tillatelse. Det samme gjelder dersom foretaket ikke har overholdt vedtekter eller interne retningslinjer fastsatt etter bestemmelser gitt i eller i medhold av lov.

§ 4-2 Pålegg om stans av ulovlig virksomhet

Antar Finanstilsynet at noen som ikke har nødvendig tillatelse, driver virksomhet som omfattes av § 1-2, kan Finanstilsynet gi pålegg om å stanse virksomheten.

§ 4-3 Tvangsmulkt

Hvis et pålegg fra Finanstilsynet med hjemmel i lov eller forskrift ikke følges, kan Finanstilsynet bestemme at de personer eller det foretak, foretakets morselskap eller morselskapet i det konsern som foretaket er en del av, som skal oppfylle pålegget, skal betale en tvangsmulkt til forholdet er rettet.

§ 4-4 Innkalling av foretakets styrende organer

Finanstilsynet kan innkalle til møter i styre, kontrollkomité og representantskap eller tilsvarende organer i foretak under tilsyn. I slike møter og i generalforsamlinger kan Finanstilsynet la seg representere og sette fram forslag, men har ikke stemmerett. Finanstilsynet kan stille krav om ekstraordinær generalforsamling. Bli ekstraordinær generalforsamling ikke innkalt når Finanstilsynet har stilt krav om det, kan Finanstilsynet kalle inn til slik generalforsamling.

§ 4-5 Anmeldelse

(1) Overtredelse av bestemmelser som gjelder for foretak som Finanstilsynet har tilsyn med, kan meldes av Finanstilsynet til påtalemyndigheten eller til vedkommende offentlige myndighet som saken særskilt hører under.

(2) Når Finanstilsynet i sitt tilsynsarbeid får mistanke om at det foreligger forhold med tilknytning til utbytte av en straffbar handling eller til forhold som rammes av straffeloven kapittel 18, skal opplysninger om dette oversendes Den sentrale enhet for etterforskning og påtale av økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet, Økokrim.

§ 4-6 Utkontraktering

(1) Foretak under tilsyn skal melde fra til Finanstilsynet ved inngåelse av avtale om utkontraktering av virksomhet som er kritisk eller viktig for foretaket, og ved endringer av slike avtaler. Meldingen skal gis minst 60 dager før iverksettelsen av avtalen eller avtaleendringen.

(2) Finanstilsynet kan sette vilkår for utkontrakteringen. Finanstilsynet kan gi foretaket pålegg om ikke å iverksette en avtale eller om å avslutte en avtale dersom Finanstilsynet mener at utkontraktering skjer i et omfang eller på en måte som ikke anses som forsvarlig. Det samme gjelder dersom avtalen om utkontraktering vanskeliggjør tilsynet med den utkontrakterte virksomheten eller med foretakets samlede virksomhet.

(3) Finanstilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak fastsette krav til melding etter første ledd. Finanstilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak gjøre unntak fra meldeplikten. Finanstilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak stille krav til standardisering av opplysningene i foretakets interne oversikt over avtaler om utkontraktering.

Kapittel 5 Klage over Finanstilsynets vedtak

§ 5-1 Finanstilsynsklagenemnda

(1) Klage over vedtak truffet av Finanstilsynet skal behandles av Finanstilsynsklagenemnda. Dette gjelder likevel ikke klage over vedtak som nevnt i finansforetaksloven § 20-3 om krisehåndteringsmyndighet eller klage over vedtak etter gjeldsinformasjonsloven.

(2) Finanstilsynsklagenemnda kan ikke instrueres om behandlingen av den enkelte klagesak. Departementets generelle instruksjer og instruksjer i medhold av § 1-4 første ledd rettet mot Finanstilsynet skal legges til grunn av klagenemnda i dens behandling av klagesaker.

(3) Departementet behandler klager over vedtak eller avgjørelser som Finanstilsynsklagenemnda treffer i første instans.

(4) Finanstilsynsklagenemnda kan ikke omgjøre Finanstilsynets vedtak av eget tiltak.

(5) Departementet kan i forskrift gi regler om Finanstilsynsklagenemndas sammensetning og virksomhet, saksbehandling, sekretariat og finansiering, samt om rapportering om nemndas virksomhet.

§ 5-2 Søksmål

(1) En part som har fått saken sin behandlet av Finanstilsynsklagenemnda, kan ved å reise søksmål mot staten ved Finanstilsynsklagenemnda prøve gyldigheten av vedtaket. Gjelder vedtaket en sak mellom private parter fattet i medhold av verdipapirhandelloven kapittel 6, må søksmål om vedtaket reises mot den andre private parten, og retten kan prøve alle sider av saken. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om hvilke saker som regnes som en sak mellom private parter.

(2) Departementet kan ved søksmål få prøvd om Finanstilsynsklagenemndas vedtak i en klagesak skal oppheves helt eller delvis fordi det bygger på feilaktig faktisk grunnlag eller uriktig oppfatning av et retts spørsmål. Den avgjørelsen retter seg mot, skal varsles om søksmålet.

(3) Søksmål etter første og annet ledd må reises innen seks måneder fra det tidspunktet underretningen om det endelige vedtaket er kommet fram til parten.

Kapittel 6 Andre bestemmelser

§ 6-1 Utgifter

(1) Finanstilsynets og Finanstilsynsklagenemndas utgifter skal fordeles på de foretak som etter § 1-2 er under tilsyn, og på utstedere av omsettelige verdipapirer som er notert på regulert marked i EØS med Norge som hjemstat, i budsjettåret. Utgiftene fordeles på de ulike grupper av foretak basert på Finanstilsynets relative ressursbruk etter nærmere regler fastsatt i forskrift.

(2) Departementet kan gi forskrift om den nærmere utgiftsfordelingen, herunder

- inndeling av grupper som nevnt i første ledd
- beregningsgrunnlaget for fordeling av utgiftene innen de ulike grupper av foretak, herunder tidspunktet for fastsettelse av beregningsgrunnlaget
- hvilke foretak som skal regnes for å være under tilsyn eller notert på regulert marked i EØS med Norge som hjemstat i budsjettåret
- plikt til å betale gebyr for Finanstilsynets behandling av konsesjonssøknader og saker som gjelder rett til å markedsføre fond i Norge fra utenlandske foretak
- fastsettelse av årlige minste og høyeste beløp som kan fordeles på det enkelte foretak innen hver gruppe av foretak
- fordelingen av Finanstilsynsklagenemndas utgifter mellom og innad i gruppene av foretak

g. at grupper av foretak skal unntas fra fordelingen av utgifter etter bestemmelsen her eller forskrifter gitt i medhold av denne bestemmelsen.

(3) Ilagte bidrag er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 6-2 Granskinger mv.

(1) Finanstilsynet kan engasjere statsautoriserte revisorer og andre sakkyndige til å utføre oppdrag innenfor Finanstilsynets arbeidsområde.

(2) Finanstilsynet kan oppnevne utvalg til å foreta selvstendige granskinger innenfor Finanstilsynets arbeidsområde. Foretak under tilsyn og deres tillitsvalgte og ansatte har samme opplysningsplikt overfor et slikt utvalg som de har overfor Finanstilsynet etter § 3-1. Som ledd i granskningen kan utvalget kreve bevisopptak ved domstolene etter domstolloven § 44. Utvalgets medlemmer har tilsvarende taushetsplikt som angitt i § 2-7 første ledd og må, hvis ikke annet er fastsatt eller forutsatt ved oppnevningen, følge de regler som gjelder for styremedlemmer i Finanstilsynet.

(3) Departementet kan bestemme at utgiftene ved oppdrag som nevnt i første og annet ledd helt eller delvis skal refunderes av de foretak hvor oppdragene har vært utført.

§ 6-3 Finanstilsynets behandling av meldinger, tips mv.

Departementet kan i forskrift gi regler om Finanstilsynets behandling av saker som gjelder meldinger, tips eller lignende opplysninger om overtredelser av regelverk.

§ 6-4 Straff

(1) Tillitsvalgte eller ansatte i foretak under tilsyn som forsettlig eller uaktsomt overtrer § 3-1, § 3-2, § 3-3, § 3-4, § 3-5, § 4-1, § 4-2, § 4-4 eller § 4-6 eller bestemmelse eller pålegg gitt med hjemmel i disse bestemmelsene, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler, for så vidt forholdet ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse.

(2) Personer, tillitsvalgte eller ansatte i foretak som forsettlig eller uaktsomt overtrer pålegg gitt med hjemmel i § 4-2 eller § 3-5, straffes som etter første ledd.

Kapittel 7 Ikrafttreden og overgangsbestemmelser. Endringer i andre lover

§ 7-1 Ikrafttreden

(1) Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene i loven til forskjellig tid.

(2) Fra den tid loven trer i kraft, oppheves lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansforetak mv. Forskrifter gitt i medhold av lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansforetak mv. gjelder også etter at loven her har trådt i kraft.

§ 7-2 Overgangsbestemmelser

Departementet kan gi overgangsbestemmelser. § 6-4 gjelder bare for overtredelser som finner sted etter lovens ikrafttredelse.

§ 7-3 Endring av andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler skal § 22-3 tredje ledd lyde:

Bestemmelsene gitt i eller i medhold av finansstilsynsloven §§ 2-4, 2-5, 2-6 og 2-7, og finansforetaksloven § 22-7 gjelder så langt de passer tilsvarende for ansatte i Forbrukertilsynet og medlemmer av Markedsrådet, med mindre noe annet følger av forskrift etter fjerde ledd.

2. I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. skal § 1-2 første ledd nr. 5 lyde:

5. *finansforetak* og andre foretak som det føres tilsyn med etter *finansstilsynsloven* § 1-2,

3. I lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser skal § 6 bokstav b lyde:

b. pensjonskasser og pensjonsfond som er under Finanstilsynets tilsyn, jf. *finansstilsynsloven* § 1-2 første ledd bokstav k,

4. I lov 14. desember 2001 nr. 95 om beskyttelse av supplerende pensjonsrettigheter for arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende som flytter innenfor EØS-området skal § 7 annet ledd lyde:

Finanstilsynsloven § 4-3 om ileggelse av *tvangsmulkt* dersom Finanstilsynets pålegg ikke blir etterkommet, gjelder tilsvarende.

5. I lov 29. juni 2007 nr. 73 om eiendomsmegling skal § 8-1 første ledd innledningen lyde:

(1) Finanstilsynet fører kontroll og tilsyn etter *finansstilsynsloven* med

6. I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 9-1 annet ledd skal lyde:

(2) Tillatelse etter første ledd skal bare gis der konsesjonsmyndigheten anser at vilkårene for å yte investeringstjenester eller drive investeringsvirksomhet i §§ 9-9 til 9-25 og §§ 9-38 til 9-48 er oppfylt, og der organiseringen av foretaket og forholdet til nære forbindelser er av en slik art at det kan gjennomføres et effektivt og betryggende tilsyn med verdipapirforetaket. Med nære forbindelser menes et forhold som definert i finansstilsynsloven § 3-3 tredje ledd med tilhørende forskriftsbestemmelser.

§ 9-47 sjette ledd skal lyde:

(6) Finanstilsynet kan pålegge foretakene å ha en høyere ansvarlig kapital enn de lovbestemte minstekravene.

§ 11-3 første ledd nr. 5 skal lyde:

5. markedsoperatøren ikke etterkommer pålegg gitt i medhold av § 19-7 eller finanstilsynsloven § 4-1.

§ 14-4 første ledd nr. 5 skal lyde:

5. foretaket ikke etterkommer pålegg gitt i medhold av § 19-7 eller finanstilsynsloven § 4-1.

§ 19-6 tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) Gir Finanstilsynets undersøkelser grunn til å anta at noen er eller vil bli påført tap som følge av at bestemmelser i lov eller i medhold av lov ikke er overholdt, kan Finanstilsynet uten hinder av taushetsplikten etter finanstilsynsloven § 2-7 første ledd underrette vedkommende og utlevere opplysninger så langt det er nødvendig for å undersøke forholdet.

(4) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om taushetsplikt etter bestemmelsen her og etter finanstilsynsloven § 2-7 i tilknytning til utøvelse av tilsynsmyndighet etter loven her.

7. I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 8-21 første ledd skal lyde:

(1) Dersom det er grunn til å tro at foretaket ikke er forsvarlig organisert eller ikke er forsvarlig drevet, herunder at foretaket ikke har betryggende rutiner for risikostyring eller internkontroll, eller for finansiell rapportering til børser, autorisert markeds plass eller allmennheten, kan Finanstilsynet kreve at foretaket enga-

sjerer én eller flere revisorer eller andre sakkyndige personer til å undersøke forholdene. Finanstilsynsloven § 6-2 annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 20A-5 annet ledd skal lyde:

(2) Finanstilsynet kan i de tilfeller det ikke skal foretas utbetaling fra ordningen, bestemme at kostnadene knyttet til driften av garantiordningen skal dekkes av Finanstilsynet og utlignes på skadeforsikringsforetakene i samsvar med finanstilsynsloven § 6-1.

8. I lov 20. november 2020 nr. 128 om revisjon og revisorer skal § 2-1 annet ledd bokstav d lyde:

d. foretak mv. som føres tilsyn med etter finanstilsynsloven § 1-2

9. I lov 18. desember 2020 nr. 146 om finansavtaler skal § 3-55 tredje ledd lyde:

(3) Bestemmelsene gitt i eller i medhold av finanstilsynsloven §§ 2-4, 2-5, 2-6 og 2-7 gjelder så langt de passer tilsvarende for ansatte i Forbrukertilsynet og medlemmer av Markedsrådet, med mindre noe annet følger av forskrift etter fjerde ledd.

10. I lov 18. juni 2021 nr. 136 om røystingsrådgjevarar skal § 6 første ledd lyde:

(1) Finanstilsynet fører tilsyn etter *finanstilsynsloven* med verksemd som røystingsrådgjevarar driv etter lova her.

11. I lov 22. desember 2021 nr. 163 om forsikringsformidling skal § 3-2 første ledd bokstav d lyde:

d. opplysninger om identiteten til fysiske og juridiske personer som må anses å ha nære forbindelser med foretaket, jf. finanstilsynsloven § 3-3 tredje ledd *annet punktum* med tilhørende forskrifter.

Oslo, i finanskomiteen, den 28. mai 2024

Tuva Moflag

leder

Tellef Inge Mørland

ordfører

